

Liburuak

KRITIKA

Laugarrenak lau.
Gabriel Kortak.
Autoedizioa, Itxaropena.
8,40 euro.

Helduen literatura
Igor Estankona

Flashback Uhin Berrira

EKAINEAN Mikelazulon aurkeztutako liburuan bildu ditu Gabriel Kortak, 1951n Donostian jaiotako oreretarrak orain arteko lanak –zuzenduta eta egokituta– eta poema berri zenbait. *Laugarrenak lau* honen barruan kabitzen dira, honenbestez, *Isiletik*, *Okaranak* eta *Harri hautsiak* zaharrak, eta *Testigantza* zati berria. Koldo Cadiernoren marrazkiekin dator liburua.

Berezko autonomia duten lau poemategi dira, terapia egiteko lau ahalegin, lau ukendu bizitzaren kolpeen kontra, lau kantu naturari eta esperantzari. Puntu kardinalak batzen dira lan honetan: poesia lirikoa, deskriptiboa, filosofikoa eta soziala. Egituraz sotila eta hizkuntza aldetik musikatua, Gabriel Kortaren poesia anti-formalista da, nahiz eta Artzeren ondoren kontzeptu horrek asko ez duen balio: azkenean, Artzeren forma hartzen zaio gutziari.

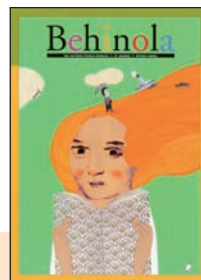
Uhin berri mitikoaren uberan idatzia iruditu zaigu *Laugarrenak lau*, erretorika arean ahaztu horren arrastoan ondutakoa, behinola abangoardista eta beti konformismoaren kontrakoa eta barnera begirakoa. Naturak berak ere bat egiten du gogo-aldarte espiritual honekin, liburua zipiritintzen duten hainbat aipametan: “Izarrak kontatzen dituzu/ haiei so,/ morrontzan,/ bare kantatzen duzu/ bakardadezko hari hotzean,/ galaxia isilen misterioa/ zutaz jabetzen denean (...)”.

Unibertsoaren aurrean erantzunaren aiduru dagoenak “jainkoa” edo haren lekuan jar daitekeen beste edozein kontzeptu gura du ulertu. Gabriel Kortak behin baino gehiagotan aurkitu dugu izarrei beha, baina bista munduko gauza txikietan ere pausatzen du maiz: “Maite dut Hondarrabiko/ uraren zurrumurrua,/ txalupatxoek kulunka,/ uraren zurrumurrua.../ Maite dut,/ maite dut”. Halako poemak soiltasunak eta ariman kilimak egiteko daukaten gaitasunak harriturik utzi naute, kenduz-kenduz handitzen den zuloa bezalakoak iruditzen zaizkit, eta poeta gutxi da gai hain zimitz finekin egiteko sentimendu sakonei habia: barruan sustraitutako hitzak darabiltzalako aterratzen zaizkio idazleari, apika, hain kontzeptu gutxi, eta hain indartsuak.

Sentimendu sakonak eta poesiak soilik erantzun ditzakeen galderak lau koadernotan. Gabriel Kortaren dialektika bere buruarekin da, bakarriketa gogorrean ari da, zuria eta beltza, argia eta itzala, justizia eta ilunbea aztertzen ditu bere burua aztertzen duenak bezala, sufritzen du eta maite du bihotza zabalik. Poesiaren formak behar bada iraungiko dira, baina espiritu hori ez da inoiz modaz pasako. ■

‘Behinola’-ren zenbaki berria

Joxan Ormazabal zena gogora ekarri dute *Behinola* aldizkariaren zenbaki berriko hitzaurrean. Ezin bestela izan: haur eta gazte literaturan figura garrantzitsua zen Ormazabal, eta haren galerak hutsune handia utzi du. Irakurtzen jarraitu behar da ordea, eta horretarako aukera ugari eskaintzen du aldizkariak: “Hitza eta Pitz” sailean hainbat idazle, editore eta ilustratzaile galderak luzatu dizkiete, euskarazko haur eta gazte literaturaren panoramaren erradiografia egiteko. Inigo Astizen zortzi poema ere badakartza aldizkariak, haurrez gain, helduek ere gustura irakurtzekoak.

Behinola 21.
Batzuen artean.
Galtzagorri.
60 orrialde.
9,50 euro.

Eta, besteak beste, Ibon Egañak eta Mikel Ayerbek azken hamarkadetan generoak ganbaran bildu dituen liburuak atera dituzte. ■

‘Euskerazaintza’ zenbaki berria

Euskerazaintza aldizkariak zenbaki berria atera du 2010. urtearekin. 1978an sortu zen Euskerazaintza elkarteak, euskara batua onartu ez zuen pertsona talde baten ekimenez eta maiztasun aldakorarekin –azkenaldian urtean bi zenbaki– elkartearen izen bera daukan argitalpena plazaratzen dute. Azkeneko aldizkari honetan, Bizkaiko Jauntza hartu dute hizpide. Hiru ataletan zatitutako artikulu luzeak hartzen ditu aldizkariak 100 orrialdeak, errepaso historiko sakona egiten du eta, besteak beste azaltzen du noiz, zelan eta zergatik sartu zen gaztelania Bizkaiko Batzar Nagusietan, baita zergatik sortu zen “pase forala” ere. ■

Euskerazaintza.
Batzuen artean.
Euskerazaintza.
100 orrialde.